

Frá Sendiráð Íslands í Kaupmannahöfn 8. janúar 1953: Upplýsingar handa stjórnarskrárnefnd

Bjarni Benediktsson – Sendiráð Íslands í Kaupmannahöfn 8. janúar 1953

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-9, Örk 8

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

8. janúar

53.

Db. 1. S. 1.

Nr. 18.
Upplýsingar henda
stjórnarskrárnefnd.
Br. sr. nr. 6, 5/1-53.
Db. rn. 1. T. 2.

Eftir margra ára togstreitu er stjórnarskrárnefndin
danska að ljúka störfum og skila álit. Vér látum fylgja
./. bréfi þessu til bráðabirgða úrklippur úr Berlingske Tidende
í dag, þar sem rakin eru aðalatriðin í fyrirhuguðu frumvarpi.

Nefndarálitið og frumvarpið sendum vér þegar birt
verður, en þess er eigi langt að bíða.

Utanríkisráðuneytið,

Reykjavík.

1) Grundlovs-Forlig

og afgørende Ting ud fra mit Udspænkning.
Naturligvis findes der ogsaa i det nu afsluttede Grundlovsforlig Paragraffer og Bestemmelser, som vi ud fra vore principielle Synspunkter maatte have ønsket ændret. Det gælder bl. a. Problemet om Arvefølgen. Det er ikke Socialdemokratiet, som har rettet Sædemalet om. Men

8.-1.-1953.

TELEFON: C. 75 75
205. Aargang Nr. 8 22 Side

Berlingske Tidende

Grundlagt 1749 af E. H. Reeling

Grundlovs-Forlig indgaaet

Enighed om de sidste Stridspunkter: Modifieret kvindelig Arveret til Tronen, 30 pCt. Nej-Stemmer nødvendige ved Folkeafstemning, Retten til Arbejde formuleret som Paragraf

Folketingsvalg og Valgmandsvalg den 21. April, Folkeafstemning formentlig 28. Maj

Seks Aars Forhandlinger paa Rigsdagen om en ny Grundlov afsluttedes Kl. 21,30 i Aften med et endeligt Forlig mellem Regeringspartierne, Socialdemokratiet, Det radikale Venstre og Retsforbundet om et Forfatningsudkast, som i Midten af denne Maaned vil blive fremsat som Forslag i Folketinget, derefter danske Grundlag for et Bekræftelsesvalg til Folketing og Landsting den 21. April, videre komme til Folkeafstemning i Dagene omkring den 28. Maj og endelig - hvis der ved Folkeafstemningen samles de nødvendige 45 pCt. Ja-Stemmer af Landets samlede Vælgerkorps - blive underskrevet af Kongen den 5. Juni.

Som Forfatningsforhandlingerne gennem Aarene har haft mange dramatiske Tilspilninger, der truede med at sprænge dem, blev Afslutningen i Aften heller ikke uden Dramatik. De indledtes med et Møde i Forfatningskommissionens Redaktions-

udvalg, hvis Formand, Statsminister Eriksen, meddelte, at der fra forskellig Side var fremsat Ønske om at faa Mødet udskudt, for at der kunde føres separate Forhandlinger mellem Parterne og mellem Parterne og Regeringen.

Nær sprængt paa Afstemningsprocenten

Tre Punkter af principel Betydning stod Parterne imellem, da Repræsentanter for de fem demokratiske Partier mødtes med Statsministeren og Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft i Statsministeriet i de første Aftentimer. Det var Tronfølgeoven, hvor Regeringspartierne med delvis Tilslutning fra Det radikale Venstre og Retsforbundet ønskede en modifieret kvindelig Arveret gennemført, saaledes at Regentens arver forud for Regentdatter, medens Socialdemokratiet krævede Ligestilling mellem Kønene. Endviders Spørgsmaalet om, hvor stor en Procentdel af Vælgerne der skal stemme nej ved en Folkeafstemning, for at et rigsdagsvedtaget Lovforslag skal forkastes.

Regeringspartierne var her gaaet op fra 25 til 30 pCt. Socialdemokratiet ned fra 40 til 23 $\frac{1}{2}$ %, hvilket Det radikale Venstre havde foreslaet. Endelig Spørgsmaalet om Indførelse i Grundloven af en Paragraf, der sikrede alle Retten til Arbejde.

Forhandlingerne i Statsministeriet varede henved tre Timer og saa en Overgang ud til at skulle ende med Sprængning af Forfatningsråstøtterne paa Folkeafstemningsprocenterne, men efter en meget blid og meget skarp Ordveksling bøjede Socialdemokratiets Forhandlere sig. Resultatet af de sidste Forhandlinger, som derefter blev meddelt i Redaktionsudvalget, da dette igen traadte sammen ved 21-Tiden, var:

Forliget

1. Tronfølgeoven gennemføres som af Regeringspartierne ønsket med Arveret til Tronen for Regentens Døtre, saafremt Regenten ingen Sønner har.
 2. Procenten af Nej-Stemmer ved Folkeafstemninger om almindelige Lovforslag fastsættes til 30, Procenten af Ja-Stemmer ved Folkeafstemning om Grundlovsændring fastsættes til 40.
 3. I Grundlovens Forsørgsparagraf indføres en Passus, gaende ud paa, at det skal Fremme af Almenvellet bør tilstræbes, at enhver arbejdsduelig Børgers sikres Arbejde paa Vilkaar, der betrygger hans Tilværelse.
- Retsforbundets Repræsentant under Forhandlingerne gav Tilslutning til de to første Punkter, men tog Forbehold over for det sidste. Retsforbundets Gruppe er indkaldt til Møde i Dag. Det kommunistiske Medlem af Redaktionsudvalget tog Forbehold over for hele Forliget, indtil han ligeledes i Dag - har drøftet det med sin Rigsdagsgruppe.
- Med Forhandlingerne i Aften naaede Forfatningskommissionen til Vejs Ende med det politiske Sprængstof i Forbindelse med den nye Forfatning. Tilbage staar nu kun noget Afpuddningsarbejde og Ordningen af forskellige tekniske Detaljer. Der nævntes et smukt Udvalg, der skal gennemgaa Forfatningsudkastet rent sprogligt i de første Dage og være færdigt til Redaktionsudvalget sammen til sit sidste Møde, der finder Sted paa Mandag.
- Klokken 21,30 kunde Statsminister Erik Eriksen meddele Repræsentanterne for Pressen, at Forliget om den nye Grundlov var en Kendsgerning. Han tilføjede:
- Der er ogsaa Enighed om en Tronfølgeov. Resultatet af Kom-

En helt nødvendig Reform

- Jeg er glad for, at vi har opnaaet Enighed paa saa bredt et Grundlag. Tilfældet er. Der er for mig ingen Tvivl om, at naar Befolkningen faar dette Forslag ud og ser, hvad der staar i det, og sammenligner det med den gældende Grundlov, vil man ogsaa anerkende det som indholdende væsentlige Forbedringer. Det er simpelthen en helt nødvendig Reform overfor den Udvikling, der har fundet Sted, og hvor det nuværende Landsting faktisk eksisterer uden Indflydelse og helt uden for den politiske Udvikling, der har fundet Sted de sidste mange Aar.

Formanden for den konservative Rigsdagsgruppe, Folketingsmand Karl Olsen.

- Ved Afslutningen af disse Forhandlinger, der har været meget tunge og vanskelige at komme igennem, kan jeg kun udtale min Tilfredshed med det opnaaede Resultat.

Vi har fra konservativ Side set det

som vor Opgave at sætte ind paa en Række Punkter, hvor vi fandt, der var Opgaver af særlig konservativ Interesse at varetage, og jeg kan som Helhed sige, at jeg med Henblik herpaa er tilfreds med de opnaaede Resultater.

Vi har sammen med det andet Regeringsparti været med til under de gamle Forhold at sætte vort Præg paa Grundlovsforslaget paa afgørende Punkter: Tronfølgeoven, Procenterne ved Folkeafstemninger, Kjønsneutralitets Sikring og Forvaltningsdomstolene.

Jeg haaber og venter, at den nye Grundlov vil finde samme Tilslutning i Befolkningen, som den nu har fundet paa Rigsdagen.

Fuldførelse af 1915

Phv. Statsminister Hans Hedtoft: - Fra et socialdemokratisk Synspunkt betragter jeg det nu opnaaede Grundlovsforlag som en stor Sejr for de Principper, vi har kæmpet for gennem Menneskealdre. De Krav, som det ikke fuldt ud lykkedes at gennemføre ved Grundlovsrevisionen i 1915, er nu tiltraadt af samtlige demokratiske Partier. Alle Landstingsprivilegier og den indirekte Valgmaade forsvinder, det rene Estkammerystem gennemføres, Valgretsalderen nedsættes til 21 eller 23 Aar, som Folket selv bestemmer det. Den sociale Formalsparagraf om Ret til Arbejde tillægges; jeg naturligvis ogsaa Betydning. Det er de væsentlige

Foriktes paa Side 2.

Rigsdagsopløsning

31. Marts

Forslaget til ny Grundlov vil blive fremsat i Folketinget i Løbet af en halv Snes Dage, og dette Ting og Landstinget faar derefter Tiden indtil Udgangen af Marts til at behandle det færdigt. Den nuværende Rigsdag vil blive opløst den 30. eller 31. Marts og Nyvalg til begge Ting udskrives til 21. April, da der skal vælges Folketingsmedlemmer og Valgmand til Landstingsvalget, der finder Sted d. 23. April Tirsdag den 5. Maj træder den nyvalgte Rigsdag sammen og faar Tiden indtil 20. Maj til at bekræfte den gamle Rigsdags Grundlovsvedtagelse. Folkeafstemningen, der skal træffe den endelige Afgørelse af Grundlovsforslagets Skæbne, afholdes i Dagene omkring 28. Maj, muligvis paa selve denne Dato. Samtidig finder den Folkeafstemning Sted, der skal bestemme, hvorvidt Valgretsalderen til den nye Rigsdag skal være 20 eller 21 Aar.

Tamo.